

PRESSMEDDELANDE nr 194/24

Luxemburg den 19 november 2024

Domstolens domar i målen C-808/21, | kommissionen/Tjeckien och C-814/21 | kommissionen/Polen (Valbarhet och medlemskap i ett politiskt parti)

Unionsmedborgarskap: att neka unionsmedborgare, som är bosatta i en medlemsstat utan att vara medborgare där, rätten att bli medlem i ett politiskt parti strider mot unionsrätten

Genom att uppställa ett sådant nationalitetskrav säkerställer inte Tjeckien och Polen en likabehandling i förhållande till sina egna medborgare vad gäller det faktiska utövandet av rätten till valbarhet vid kommunala val och val till Europaparlamentet.

Enligt unionsrätten har unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat utan att vara medborgare där rösträtt och rätt till valbarhet vid lokala val och val till Europaparlamentet. För att dessa rättigheter ska kunna utövas på ett effektivt sätt krävs att dessa medborgare har lika tillgång till de medel som medborgarna i denna medlemsstat förfogar över för att utöva dessa rättigheter. Eftersom medlemskap i ett politiskt parti väsentligt bidrar till utövandet av de valrättigheter som följer av unionsrätten, slår domstolen fast att Tjeckien och Polen har åsidosatt dessa rättigheter genom att neka unionsmedborgare, som är bosatta i dessa medlemsstater utan att vara medborgare där, rätten att bli medlemmar i ett politiskt parti. Deras anslutning till ett politiskt parti är inte ägnad att undergräva Tjeckiens eller Polens nationella identitet.

Enligt tjeckisk och polsk lagstiftning har endast statens egna medborgare rätt att bli medlemmar i ett politiskt parti. Enligt Europeiska kommissionen kan unionsmedborgare som är bosatta i dessa medlemsstater, utan att vara medborgare där, följaktligen inte utöva sin unionsrättsliga rätt till valbarhet vid kommunala val och val till Europaparlamentet på samma villkor som tjeckiska respektive polska medborgare.

Kommissionen ansåg att nekandet av denna rättighet utgjorde en skillnad i behandling på grund av nationalitet som är förbjuden enligt unionsrätten¹ och väckte därför talan om fördragsbrott vid domstolen mot Tjeckien respektive Polen².

Domstolen bifaller talan i båda målen och slår fast att dessa två medlemsstater har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt fördragen.

Domstolen påpekar att **ett effektivt utövande av de valrättigheter vid kommunala val och val till Europaparlamentet** som garanteras i unionsrätten **kräver att unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat utan att vara medborgare där har lika tillgång till de medel som medborgarna i denna medlemsstat förfogar över för att effektivt utöva dessa rättigheter.**

De politiska partierna spelar en viktig roll i systemet med representativ demokrati, vilket konkretiserar värdet demokrati som unionen bland annat bygger på. **Förbudet mot att tillhöra ett politiskt parti försätter följaktligen dessa unionsmedborgare i en mindre fördelaktig situation än tjeckiska och polska medborgare vad gäller valbarhet vid kommunala val och val till Europaparlamentet.** Valet av tjeckiska respektive polska medborgare

främjas nämligen bland annat av att de kan vara medlemmar i ett politiskt parti som har organisationsstrukturer, personalresurser och administrativa och ekonomiska resurser för att stödja deras kandidatur. Att tillhöra ett politiskt parti utgör dessutom ett av de kriterier som styr väljarnas val.

Denna skillnad i behandling, som är förbjuden enligt unionsrätten, kan inte motiveras av hänsyn till den nationella identiteten. Unionsrätten kräver nämligen inte att medlemsstaterna tillerkänner de berörda unionsmedborgarna rösträtt och valbarhet vid nationella val och förbjuder inte heller medlemsstaterna att begränsa dessa medborgares roll i ett politiskt parti i samband med dessa val.

PÅPEKANDE: En talan om fördragsbrott riktar sig mot en medlemsstat som inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt unionsrätten. En sådan talan kan väckas av kommissionen eller en annan medlemsstat. Om domstolen slår fast att fördragsbrott föreligger, är staten skyldig att omedelbart följa domen. Om kommissionen anser att medlemsstaten har underlåtit att följa domen, får den väcka en ny talan och begära att ekonomiska sanktioner ska utdömas. Om en medlemsstat har underlåtit att underrätta kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att införliva ett direktiv, kan domstolen emellertid redan i samband med den första domen om fördragsbrott utdöma en ekonomisk sanktion, om kommissionen har begärt detta.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domarna i fulltext och eventuellt resuméer av domarna ([C-808/21](#), [C-814/21](#)) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127.

Bilder från uppläsningen av domarna finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106.

Håll dig uppdaterad!

¹ Nämligen artikel 22 FEUF, enligt vilken varje unionsmedborgare som är bosatt i en medlemsstat utan att vara medborgare där ska ha rösträtt och vara valbar vid kommunala val och val till Europaparlamentet i den medlemsstat där unionsmedborgaren är bosatt, på samma villkor som medborgarna i den staten.

² Talan mot Tjeckien omfattar även det förbud mot att bli medlem i en politisk rörelse som åläggs unionsmedborgare som är bosatta i den medlemsstaten utan att vara medborgare där.